

Nederlandse burgers en militairen werden in de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost Azië door de Japanners geïnterneerd in kampen. Enkele van deze kampen waren alleen voor krijgsgevangenen, andere hadden zowel burgerlijke als militaire geïnterneerden en weer anderen waren exclusief bestemd voor burgers. In veel van deze kampen begonnen de scouts met ondergrondse bijeenkomsten. Militairen in de werkkampen langs de Birmaspoorlijn en in kampen in Nederlands Indië richtten stammen op en in de burgerkampen begonnen scoutingvrijwilligers met het organiseren van activiteiten voor de daar aanwezige kinderen.

De Birmaspoorweg werd in de Tweede Wereldoorlog door geallieerde krijgsgevangenen aangelegd tussen Nong Pladuk in Thailand en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. De spoorlijn was 415 kilometer lang. Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders; 15.000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding. Onder hen waren bijna 3.000 Nederlanders. Onder de westerse krijgsgevangenen waren veel KNIL-militairen en Nederlanders uit Nederlands-Indië. Ook stierven ongeveer 100.000 Thaise en Indonesische romoesja's en ook Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg door het moeilijke gebied. Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders veroorzaakten. Toen de spoorlijn klaar was, hadden de Japanners veel minder mensen nodig. Van de oorspronkelijk 60.000 gevangenen werd de helft uitgezocht om naar Japan te gaan voor werk in de kolenmijnen.

Kampen in Birma langs de spoorlijn

Langs de spoorlijn lagen een groot aantal kampen, genummerd naar het aantal kilometers vanaf Thanbyuzayat. Gevangenen gingen van kamp naar kamp, naar gelang de aanleg van de spoorlijn vorderde.

Scouting

Een aantal militairen, die de Jaarmarkstam vormden toen ze als krijgsgevangene op Java geïnterneerd waren, bleven in Thailand bij elkaar. **Frederik van Rijn** en anderen werden aan de Birmaspoorweg te werk werden gesteld en vormden in maart 1943 de kern van de Birma Stam. Ze konden niet veel Scoutingactiviteiten uitvoeren, maar de Japanners lieten hen wel pionieren, want daar waren ze goed in. De stam begon in maart 1943 bij K.M.18 met 20 personen. Er waren veel jongens onder die net uit de schoolbanken waren en in Indië verkenners 2^e of 1^e klas waren geweest. Zij bleven bij elkaar bij K.M. 18 (Hlapau), K.M.85 (Tedang) en K.M.100 (Anganum) tot 1944. Door het vertrek naar Thailand en later naar Japan viel het stel uit elkaar.

Meer informatie

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Spoorlijn \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[BIRMA \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[BIRMA \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.